

Historik finntorpet Lilla Digerliden

Lilla Digerliden ligger nära Järna rå, ca 2 km sydväst om byn Stora Digerliden/Vilhula. Hemmanet ”Lia” ligger vid foten av Liaberget och Skallberget.

Lantmäteriets karta 20-Nås-119 år 1854 visar hemmanet Lilla Digerliden samt Stentjärnsröjningarna. I närheten av Lilla Digerliden finns enligt Mats Wahlberg 1975 ett område med finskklingande namnen Brocko, Brockokalli och Prockikalli

Den förste bosättaren på Lilla Digerliden var enligt kyrkoböckerna Lenhöjds Erik från Säfsnäs som kom med familjen från Flaten 1825.

Erik och Anders mor Catharina Matsdotter f 1753 var av släkten Liitiäinen.

Lenhöjds Erik Jansson f 1792 i Lenhöjden, Säfsnäs

Gift 1820 med **Maria Olsdotter** f 1796 i Flaten (Laala), Nås.

De hade 7 barn.

Familjen flyttade till Lindesnäs 1837/1838.

Änkan **Ulrica Bratt** f 1796 i Rämen, d 1832 i Lilla Digerliden.

Var gift med Eriks bror, **Anders Jansson** f 1795 i Lenhöjden, Säfsnäs, d 1825.

De hade 3 barn.

Då Ulrica Bratt dog 1832 blev barnen föräldralösa och blev troligen omhändertagna av farbrodern Erik Janssons familj. De var bosatta här till 1838.

Passas **Jan Andersson** f 1807 i Flatberget.

Gift 1828 med **Brita Stina Andersdotter** f 1803 i Vakerskogen (Karjala), Järna, av släkten Liitiäinen.

De fick 8 barn varav 5 dog före 3 års ålder.

Kom från Järna 1837 och flyttade till Grangärde 1841.

Britt Olof Hindriksson f 1814 i Kölaråsen (Ronkala).

Gift 1840 med **Maja Olsdotter** f 1811 i Digerliden.

De hade två barn.

Kom från Kölaråsen 1840 och flyttade till Nederborg 1843.

Karta 20-Nås-137 år 1854. Nybyggaren Jan Jansson i Lilla Digerliden litt.E.

Kom från Sigfridstorp (Sipin torppa) 1840.

Lia Jan Jansson f 1811 i Sigfridstorp, d 1877 i Lilla Digerliden.

Gift 1837 med **Lisa Olsdotter** f 1813 i Digerliden, d 1890 i Lilla Digerliden.

Barn: Maja f 1840 Lilla Digerliden. gift 1864 med Lars Nilsson Tysk, d 1884.

Lisa f 1845 -”- emigrerade till N. Amerika 1868.

Clara f 1849 -”- flyttade till Skansbacken 1893.

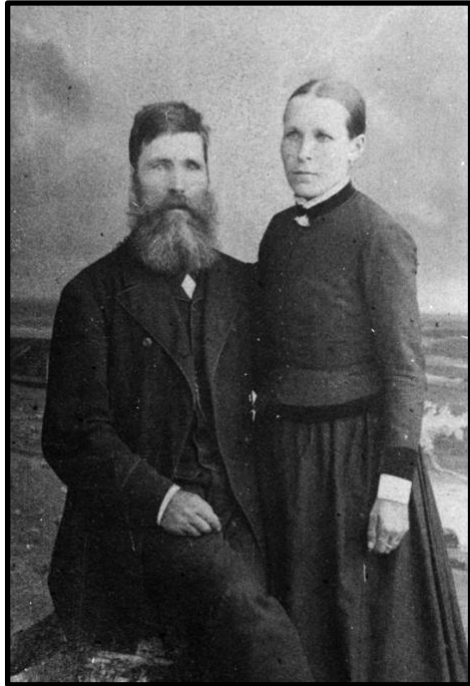
Stina f 1861 -”- emigrerade till N. Amerika 1879.

Gården såldes till ett skogsbolag ”med undantag” troligen i början av 1880 talet.

”Med undantag” innebar att det fanns ett förbehåll att man fick bo kvar på gården.

Stora Kopparbergs Bergslag och Korsnäs AB har troligen båda varit ägare till Lilla Digerliden.

Arrendator **Nils Jansson** f 1834 i Brindoset, Äppelbo, d 1918 i Brindoset.
Gift 1860 med **Lisa Maria Olsdotter** f 1842 i Tallåsen, Rämnen, d 1937.
De hade 12 barn. Endast dottern Emma var född i Lilla Digerliden 1884.
Familjen kom från Finnön 1884 och flyttade till Källbacken i Vansbro 1912/1913.

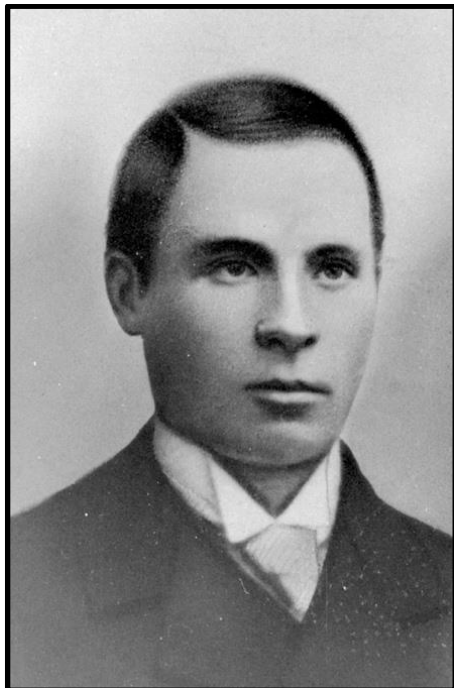

Nils Jansson med Lisa Maria Olsdotter.

Sonen Olaus Nilsson f 1879.

1885 brann stugan ner till grunden och hela familjen med sex hemmavarande barn, fick hastigt fly undan lågorna, ut ur huset. De kunde bara stå och se på när huset blev lågornas rov.

Evald Nilsson

Sonen Evald har berättat:

"Då jag var 4 år bodde vi på Nås Finnmark där torpet fattade eld och brann ned till grunden. Jag vaknade en natt av att min far ropade "elden är lös, ut ur huset"! Det enda jag fick med mig var min trähäst, den käraste leksak jag ägde".

Denna trähäst hade fadern Nils snidat åt Evald, som hade den med sig hela livet som en magisk skyddssymbol mot bränder. Han och hans familj bodde på många platser i Dalarna. Trähästen fanns med överallt och den lades ofta på vindsutrymmen.

Evald Nilsson f 1881 i Finnön, Nås.

Gift 1910 med **Frida Larsson** f 1891 i Svartberget.
Familjen var bosatta här endast några månader efter giftermålet. Flyttade till Bäckaskog i Vansbro.

Nils Janssons son **Johan Nilsson** f 1861 i Korsnäs blev 1888 gift med **Klara Olsdotter** f 1865 i Flatfäbodarna.

Johan arbetade som kolare och fick smeknamnet "Kolar Johan".

Familjen flyttade till Alnö 1891. De fick nio barn fram till år 1909 och sonen Gottfrid f 1889 är den enda född i Lilla Digerliden. Två av barnen blev sjömän.

Johans bror, **Karl Nilsson** f 1872 emigrerade till Minnesota, N.Amerika år 1909. Han gifte sig i staterna med **Anna-Sofia Nylund** f 1875 och de fick sju barn.

2006 kom hans barnbarn Ken och hustrun Marcia på besök från Minnesota. Vid ett besök vid Lilla Digerliden fick de uppleva hur svårt och hårt livet var för deras anfäder att klara vardagen på en gård som låg långt ut i skogen. Inga vägar fanns utan endast stigar som gick mellan gårdarna samt till handelsboden och kyrkan /kyrkstigarna.

Båda förundrades hur man kunde klara att försörja sig själva och familjen på denna plats. Ken såg på de stora stenrösen och murarna som vittnade om det hårda arbetet för att få odlingsbar mark. Han klappade stenarna och tårarna rann och han hittade en handsmidd spik som han ville ta med hem till USA som ett minne.

Det betyder oerhört mycket att dessa platser finns kvar, för framtida generationer, som söker sina rötter.

Karl Nilsson f 1872

Smens Johan Johansson f 1880 i Flatberget.

Gift 1903 med Nils Janssons dotter, **Emma Nilsdotter** f 1884 i Lilla Digerliden.

De hade 7 barn. Märta f 1909 och Karl f 1911 födda i Lilla Digerliden.

Familjen kom från Flatberget 1903 och flyttade till Stentjärnsberget 1904.

Var även bosatta här från 1908 till 1911 då de flyttade till Järna.

Ur tidningen Såningsmannen 1929.

"I de krya åldringarnas led kan presenteras änkefru Maria Elisabeth Jansson född Olsdotter. För närvarande bosatt hos sin dotter och måg i Brindoset, Äppelbo. Hon är född i Rämmen, Värmland 1842 således nu 87 år men pigg och kry.

Hon har gott minne och kan berätta åtskilligt ur sitt liv, hon vistades i hemmet till sitt 20:e år och deltog i sin uppväxttid i allt slags karlgöra. I tre somrar körde hon järn mellan Liljendahl och Rämmen. Hon deltog även i skogsarbete, såsom kolning och dylikt.

I sitt 20:e år ingick hon äktenskap och blev under årens lopp moder till 12 barn, som hon och mannen Nils Jansson uppfostrade.

Makarna flyttade till Lilla Digerliden där de i 29 år blev bosatta. Under den tiden färdades hon många gånger den över 2 mil långa vägen till närmaste handelsbod, för att sedan med full packning på ryggen återvända hem.

Hon klagar ej på livet med dess slit och släp i obygd, heder åt en sådan arbetets dotter".

Karl-Johan Larsson f 1871 i Säfsnäs.
Gift 1897 med **Hilma Larsson** f 1868.
De hade 5 barn.
Kom från Milborg 1911 och flyttade 1921.

"Lia" Karl Ejnar Larsson f 1896 i Nås.
Gift 1920 med **Berta Gustava Johansson**
f 1900 i Älvdalen.
De kom hit 1920.
Bertas mor Gustafva Johansson Falk,
var bosatt här mellan 1921 -1939.

"Lia" Ejnar blev skild och sambo med
Signe Linnea Kristina Hybbert f 1910.
De var bosatta vid Lilla Digerliden till 1945
då de flyttade till Eldforsen.

**"Lia" Karl Ejnar Larsson och
Berta Gustava Johansson.**

**Samtliga foton i historiken genom
Göran Samuelsson.**

Eldpallkojan öster om Lilla Digerliden.

Lämningen ligger där stigen från skogsbilvägen mot Lilla Digerliden korsas av kyrkstigen från Flatfäbodarna mot Nås.

Eldpallkojor användes av skogsarbetare ända till slutet av 1930-talet då de mer bekvämare huggarbarackerna kom. Eldpallkojorna hade stampat jordgolv och en öppen eldstad i mitten, en s.k eldpall, och längs sidorna fanns sovbitsar för 10-12 personer.

Eldpallkoja någonstans på Nås Finnmark.